

BINET MORDECHAJ ÉS ROSENTHAL NAFTALI

Boldog emlékű mesterem, dr. Kaufmann Dávid, a Heaszif V-ik évfolyamában közölte az országos rabbiképző könyvtárában levő azon leveleket, amelyeket Rosenthal Naftali intézett fiához, Illéshez (Élijáhuhoz) akkor, midőn ő mint bachur Pozsonyban tartózkodott 1745-ben. Ezen levelekből a következőket tudjuk meg. Világhírű rokonom, a morva országos rabbi, Binet Mordechaj atyja, Ábrahám a fejérmegyei Csurgón ¹⁾ lakott. Rosenthalék lakóhelye pedig az alig néhány kilométernyi távolságban levő Moór volt. Rosenthal Naftali mindenki iránt érdeklődött, aki héber tudománnyal foglalkozott. Így hamarosan értesült a szomszéd faluban levő csodaifjúról, akiről azt állítja, hogy »sohasem láttam még ilykorú fiatal embert, aki öregeket megszégyenítő járatosságot árul el a talmudi és midrási irodalomban«. A jómódú Rosenthalnak nem volt egyéb vágya, mint hogy Illés fia részére megszerezze ezen nagytehetségű, jámbor ifjút társnak, illetőleg korrepetitornak. Összeköttetésbe lépett az ifjú tudóssal és tervét keresztül vitte. Mindketten Pozsonyba mentek az ottani, már akkor nagyhírű jesibába tanulni.

A gyermekének igen gondos nevelést adó atya Pozsonyba intézett leveleiben folyton buzdítja jámbor életre, igyekvő szorgalomra fiát. Itt az alkalom, együtt van Binet Mordechájjal, legyen mellette, tanuljon tőle, amennyit csak lehet. Folyt is a tanulás szépen egy ideig. Azonban az ifjú Rosenthal jegybe lépett. Ennek következtében aztán a viszony felbomlott. Erről számol be a most itt általam először közölt levél.

Midőn a rabbiképesítőre az intézet történettanára, dr. Blau Lajos, Binet Mordechaj életrajzát adta nekem házi dolgozatként, jöttem reá, hogy valamely tévedés folytán Rosenthal levelei közül az alább közlendő levél kimaradt. Szándékom Binet életrajzát kiadni, de mivel ez eddig módomban nem volt, a függelékebe felveendő és a Heaszifból kimaradt levelet ezennel közreadom, úgy, amint Gestetner, a rabbiképző boldogult registrátora ezt nekem másolatban átadni szives volt.

¹⁾ Csurgó értendő a Binet Mordechaj születéshelyének megjelölt שורג'ך alatt és nem mint némelyek tévesen átírják: Söreg vagy Sörge.

יום ו' עש"ק ה' שבט תק"ה לס"ק.
 החיים והשלום להיה אהו' בני הבח החתן המופלג השנון כ"ה אלי' ש"י.
 מגדל הפרדות לא אוכל להאריך אך אודיע שלום בואינו לחיים ולשלום
 כהצות הלילה אתמול. אקוה גם אתה באת עם התו' מו"ה! צבי דוד
 נ"ו. למחז חסצך, אבקש אהו' בני, תלך דרך ואורחות ישרים בעניני
 למודך ולא תמוש מפיך עד ארניע יניה נר מצוה ותורה אור כאו' לן עתה.
 ותמסור אנרת הסגורה מיד אל אדמ"ו הרב נ"ו. ותעמוד על המשמרת לידע מה
 יהי' בדבר כ' מרדכי ש"י אם אולי יועילו דברי. ואקוה כי כבר הודעת בא
 לביתך בשלום למחותני ידידי המיועד להיות חמ"ך הנגיד ר' יודא ליב קרו' נ"ו.
 גם למיועדתך הכלה המושכלת תי' בהשכל לא רב ולא מעט, ומעתה שלום.
 דברי אביך ד"ש

הק' נפתלי בהרז"ל ד"ל.
 S.-A.-Ujhely.

DR. GOLDBERGER IZIDOR.

PERLES MÓZES ÉLETÉHEZ.

— Helyreigazítás. —

A M.-Zs. Sz. 1893-iki évf. 42. lapján (Századunk elő feléből. 31) azon responsumok közt, melyeket Perles Mózes Szófer Mózesről kapott Kojeteinba, a Chathám Szófer III. kötetének (חשן משפט) 172. számát is említettem. Ez tévedésből történt. 1821-ben P. már nem volt Kojeteinban. A tévedéses, valamint az előtte álló (171. sz.) responsumot Holitschban vette Perles Mózes. Ez ugyanis, mint tudós unokája, dr. Perles Ármin pécsi főrabbi úr szives volt közölni velem, a családban fennmaradt hagyomány szerint másfél évig Holitschban működött és onnan ment Kismartonba. Utólag dr. Perles úr nagyatyjának iratai közt megtalálta a Ch. Sz. 172. számú responsum eredetijét, melynek czímében a kiadásban kihagyott e szavak vannak: ועודנו עמד לפני ה' בק"ק האליטש יע"א.

Ez által az említett családi hagyomány megerősítettik és Perles Mózesnek, a kiváló nagymartoni, később bonyhádi rabbi életrajzának adatai azzal pótolandók, hogy 1821-ben Holitschon rabbi volt.

Budapest.

BACHER VILMOS.